

Verschiet Nederland van kleur?

De trend naar roodzwenk greens wordt in Nederland welwillend maar wel met de nodige scepsis bekeken

In Greenkeeper 5 van dit jaar presenteerden wij u een aantal verhalen over het Deense model. Een beweging, in klimatologisch opzicht zeer goed te vergelijken met Denemarken, om greens op te bouwen uit 100% roodzwenk. Deze beweging is gestart door de Engelse greenkeeper en golfarchitect Chris Haspell die de inzichten van de oude Engelse greenkeepers weer opnieuw ging toepassen. In Denemarken is dit model zeer succesvol. Meer dan de helft van de banen maakt er gebruik van. Overstappen op roodzwenk is geen vrijblijvende keuze. Hoewel roodzwenk -als we onze oude inzichten mogen geloven- veel meer kan hebben, heeft het wel een aangepast beheer nodig. Belangrijke aspecten daarbij zijn een maaihoogte van 5 mm of meer en een laag stikstof- en waterniveau. Volgens Haspell en Rasmussen is roodzwenk onder die condities veruit het best denkbare greensgras. Ook intensieve betreding zou geen probleem zijn.

Omdat wij, als redactie van Greenkeeper, zeer geïnteresseerd waren in de meningen van de Nederlandse greenkeepers over het Deense model, hebben wij een rondschrijven gedaan om de meningen te peilen onder Nederlandse grasspecialisten. De weerslag hiervan vindt u in dit artikel.

Auteur: Hein van Iersel

Enthousiast

Als je een grove generalisatie zou maken zijn de vakspecialisten sceptisch tot matig enthousiast. Een aantal anderen, die vanuit organisaties als bijvoorbeeld de NGF en de R & A nauw betrokken zijn bij golfbaanonderhoud, is enthousiast tot zeer enthousiast. Maarten van Ede bijvoorbeeld, lid van de commissie greenkeeping en inmiddels ook op bezoek geweest in Denemarken zou op een 'eigen' baan zonder twijfel met roodzwenk inzaaien. Roodzwenk sluit volgens hem perfect aan op de onvermijdelijke aankomende regelgeving omtrent vermindering van gebruik van stikstof en grondwater. Van Ede wil zich nadrukkelijk niet profileren als een expert, maar is van mening dat roodzwenk ook in Nederland heel goed toepasbaar is.

Ook Jeff Collinge, als adviseur van de commissie greenkeeping zeer enthousiast. Roodzwenk

Casper Paulussen: "Bij geleidelijke omschakeling krijg je greens van zeer matige kwaliteit"

Cor Elderkamp: "Weinig stikstof, goed voor bodemleven en biologie."

genereert volgens Collinge de meest duurzame en milieuvriendelijke green die mogelijk is in Noordwest-Europa. Naast minimaal gebruik van water en stikstof is de snelheid ook goed. Collinge haalt daarbij de resultaten van het "Dutch Green" onderzoek aan die STRI uitvoerde op een aantal Nederlandse banen. Daaruit kwam naar voren dat op banen die gedomineerd werden door roodzwenk, de hoogste greenspeed noterden. Collinge is van mening dat roodzwenk greens in Nederland geen probleem hoeven te zijn. Ook de R & A is zeer enthousiast over rood-

Chris Isaac: "Het meest duurzame gras voor Noordwest-Europa"

zwenk. We hebben daarom ook Chris Isaac, assistent directeur op het gebied van golfcourse management van de R&A om een quote gevraagd. The R & A probeert de ontwikkeling naar roodzwenk greens op allerlei manieren te stimuleren. Onder andere door artikelen en rapporten te publiceren op de R & A website (zie kadertekst). Ook is volgens Isaac roodzwenk het meest duurzame gras voor golfbanen. Hij benadrukt wel dat de keus voor roodzwenk niet vrijblijvend is. De greenkeeper moeten rekening houden met de specifieke eisen van het gras. Roodzwenk houdt bijvoorbeeld van open banen, vermijd dus schaduw.

Jeff Collinge
"Roodzwenk greens, het snelste in STRI rapport"

Expert

De medewerkers van brancheorganisaties zijn dus ronduit enthousiast, de experts daarentegen wat minder. Cor Elderkamp van Plagron Golf gelooft in de toepassing van roodzwenk in Nederland, maar ziet als vakman de praktische problemen. Bijvoorbeeld een verhoogde kans op rooddraad bij een lage stikstofbemesting. Ook het inwaaien van onkruiden in de open mat ziet Elderkamp als een praktisch probleem. Snelheid van greens is volgens hem geen probleem, zeker niet in het seizoen waarbij de greens iedere dag gemaaid moeten worden. Greenkeepers moeten zich volgens Elderkamp wel realiseren dat ze op een totaal andere manier hun greens moeten gaan onderhouden. Zowel op het gebied van beregenen, bemesten, beluchten als doorzaaien. Rene Verhoeven van Euro Grass ziet ook, naast de eerdergenoemde voordelen, de nadelen van dit type greens in. Hij heeft ironische vraagtekens bij de verandering van de kleur van het gras: "Zullen deze tijdens een hete zomer niet omgedoopt worden in browns?" Volgens hem kunnen ook de nodige problemen optreden bij intensieve bespeling van de roodzwenk greens. Bij intensief gebruik neemt de behoefte aan voeding namelijk ook toe. Verhoeven vraagt zich tevens af om welke redenen golfbanen in Nederland zouden overschakelen naar roodzwenk. Er liggen nu doorgaans banen met struis en roodzwenk. Overschakelen naar 100% roodzwenk is erg duur; greens moeten opnieuw worden ingezaaid of opgebouwd of je moet

Rene Verhoeven: "Nemen we genoeg met browns in de zomer?"

gedurende een fors aantal jaren leven met de handicaps van een omschakeling van struis naar roodzwenk.

Ook Paulussen, hoofd greenkeeper op Almeerderhout, ziet forse problemen die samenhangen met een omschakeling naar roodzwenk. Paulussen geeft aan dat het voor de golfer belangrijk is om op groene en kort geschoren greens te spelen. Omschakeling naar roodzwenk moet volgens hem simultaan gaan met veel communicatie naar de golfer. Bij een geleidelijke omschakeling moet zowel de golfer als greenkeeper rekening houden met het feit dat men jarenlang zit opgescheept met greens van zeer magere kwaliteit. Bij omschakeling is hij dus voor een plotselinge omschakeling. Paulussen vraagt zich verder af hoe lang een omschakeling naar roodzwenk zou mogen duren.

Maarten van Ede:
"Mijn eigen baan zou ik inzaaien met roodzwenk"

Een uitgebreid over de implementatie van roodzwenk kan worden gedownload via: <http://www.randa.org/index.cfm?cfid=1389590&cftoken=50305511&action=coursemanagement.newsDetail&newsid=537&id=>